

Tillgänglighetsinventering av Mariebad

2025



Innehållsförteckning

Introduktion	2
Avgränsningar i kartläggningen.....	2
Målsättning med projektet	2
Enkät svar.....	3
Information om byggnaden	3
Visuellt ledstråk	4
Skyltar	4
Hiss.....	5
Trappor i förbindelseleden	6
Tillgänglig toalett i entrén	7
Omklädningsrum	11
Dam	11
Bastu.....	12
Duschrum	14
Tillgänglig toalett.....	15
Herr	18
Tillgängligt omklädningsrum.....	18
Tillgänglig toalett och dusch.....	20
Badrullstol	23
Simbassäng	23
Ångbastun.....	23
Våning 2	24
Solrum	24
Relaxavdelning	25
Tillgänglig toalett.....	25
Enkla och svåra åtgärder.....	25
Enkla åtgärder	25
Svåra åtgärder	27
Slutsats.....	28
Bilaga A	28
Tillgänglig bastu	28

Introduktion

Via projektet "Ett Åland för alla" ämnar vi förbättra den fysiska tillgängligheten på allmänna platser på Åland. Kartläggningen utfördes av projektledare Alexandra Gamba. I rapporten listas åtgärder enligt lätta och svåra åtgärder.

Bakgrunden till denna kartläggning är att det inkom en förfrågan till förbundet om svårigheter att nyttja bastun vid Mariebad. Detta ledde till att en checklista för att kontrollera tillgängligheten i bastun togs fram.

Funktionsnedsättningar är inte ett hinder utan något som uppstår när det finns brister i byggnader och på allmänna platser. En funktionsnedsättning kan vara permanent, tillfällig eller uppstå när personen stöter på ett hinder i vardagen.

Genom att ha universell design i åtanke kan hinder tas bort och en inkludering av alla i samhället möjliggöras. Universell design handlar inte om att skapa särlosningar utan om att identifiera och hitta lösningar som passar så många som möjligt från början.

Det bör finnas en tillgänglig bastu i simhallen på Mariebad där personer med hjulförsedda hjälpmedel kan sitta. En tillgänglig bastu skulle även underlätta för personer som har andra former av rörelsehinder eller andra funktionsnedsättningar.

Avgränsningar i kartläggningen

Mariebads byggnad är stor och därför behöver kartläggningen avgränsas. Vi har därför valt att inkludera med den tillgängliga toaletten i entrén, damernas omklädningsrum, den tillgängliga toaletten i anslutning till omklädningsrummet och bastun.

Förbindelseleden in till huvudentrén kommer att göras om och rampen kommer att byta plats. Av den här orsaken har jag inte kartlagt parkeringen och vägen in till Mariebad. Det kommer även att ske renoveringar i entrén. Dessa förändringar förväntas göras inom två år.

Om jag samlat upp information från andra utrymmen i Mariebad, har jag lagt med den under egna rubriker i rapporten. Det är ytor och lokaler där jag har ögnat igenom tillgängligheten utan att ta mått. Jag har gjort en överskådlig visuell kartläggning eftersom de inte ingick vid detta kartläggningstillfälle.

I slutet på rapporten finns en bilaga om hur en tillgänglig bastu kan utformas.

Målsättning med projektet

Ett Åland för alla utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och följer nationell lagstiftning och tillgänglighetsrekommendationer. Vårt mål är att sprida information så att alla personer kan delta på lika villkor i samhället. För att göra en plats tillgänglig räcker det ibland med mindre medel och enklare ändringar.

Vi tar hänsyn till olika aspekter av funktionsnedsättningar såsom rörelsehinder, syn- och hörselnedsättningar samt kognitiva funktionsnedsättningar. Vårt perspektiv är brett för att inkludera så många som möjligt. Olika funktionsnedsättningar kräver olika förutsättningar och olika anpassningar.

Syftet är att kartlägga tillgängligheten på allmänna platser och identifiera vilka tillgänglighetshöjande åtgärder som krävs. Personer med funktionsnedsättningar ska ha tillgång till allmänna utrymmen och platser och kunna vistas i dessa på samma villkor som alla andra.

Enkät svar

Innan kartläggningen skickades en enkät ut där personalen kunde göra en självuppskattning av tillgängligheten på Mariebad.

Det skickades även ut frågor om byggnaden. Det är viktigt att komma ihåg att när renoveringar sker kan de saker vi lyfter vara tillfälligt otillgängliga och det som eventuellt är otillgängligt kan justeras.

Information om byggnaden

Mariebad byggdes år 2004. Det är ett badhus med tillhörande verksamhet och det ägs av Mariehamns stad. Byggnaden har inte ett kulturhistoriskt värde och det har kontinuerligt skett renoveringar sedan det byggdes.

De renoveringar som genomförts är ett nytt system för vattenrening, ventilation, bastur, ytrenoveringar med flera. Det finns planer på ytterligare renoveringar under flera år framöver.

Det har skett kartläggningar av tillgängligheten tidigare. Den senaste utfördes år 2011 av Funktionsrätt Åland. De använde sig av en checklista från Handisam.

År 2024 hade Mariebad omkring 94 000 besökare. När det är som minst besökare har det varit mer än 100 besök per dag och som mest har det varit runt 700 besökare per dag.

Vägen till entrén samt entrén kommer inom två år att ha renoverats. Trappor, ramper och entré kommer att få ett nytt utseende och ny funktion. Dörrarna vid huvudentrén öppnas automatiskt via en sensor i dagsläget. Luftslussen i vindfånget är för litet som leder in till receptionen och den kommer att göras om.

Inomhus finns det ledstråk till alla utrymmen och belysningen är jämn utan bländningsrisk. Det finns två våningar och en källarvåning. Förbindelseleden mellan våningarna nås via trappor eller hiss.

På våning två finns det en relaxavdelning, solrum och andra utrymmen som kan hyras på förhand. Där finns det en bastu och en ångbastu, omklädningsrum för dam respektive herr.

Toaletter går att nå från omklädningsrummen. Det finns även en herr- och damtoalett i korridoren mot hissen.

Det finns två gemensamma ångbastur och fem vanliga bastur. Omklädningsrummen är uppdelade dam och herr, det finns även möjligheter att byta om i flexomklädningsrum. Det finns önskemål om fler könsneutrala omklädningsrum.

Från bassängen kommer man till en könsneutral toalett men den är inte tillgänglighetsanpassad. Det är rimliga avstånd mellan omklädningsrum och simbassängerna.

Det finns många sittplatser med olika sitthöjder. En del stolar har rygg och armstöd. Det är viktigt med en variation så att fler personer kan nyttja platserna.

Korridorerna är rymliga och det finns tillräckligt med vändplats för personer med hjulförsedda hjälpmedel.

Visuellt ledstråk

Det finns genomgående i hela Mariebad ett visuellt ledstråk vilket underlättar orienteringen. Ledstråket består av en avvikande mörk färg i kaklet mot det resterande ljusa kaklet. Ledstråket går oavbrutet från entrén till omklädningsrummen och bassängerna samt finns även på den övre våningen.

Skyltar

Det bör finnas en ljudfyr vid huvudentrén, som spelar ett ljud, underlättar för personer med synnedsättningar att orientera sig fram till entrén.

Det är viktigt att skyltarna återger samma information. Till terapibassängen finns det en skylt där det står "undervisningsbassäng", vilket kan vara missvisande.



1. Låg kontrast mellan symbol och dörrens färg.



2. Låg kontrast mellan symbol och dörrens färg.

Skyltar som är installerade på dörrar bör fästas på väggen mot den sida där dörren öppnas. Detta minskar kollisionsrisken för den som läser skylten om dörren är stängd och gör det även möjligt att veta vad det är för rum om dörren är öppen.

Skyltar bör vara kompletterade med relief- eller punktskrift. De bör även vara väl kontrasterande mot den omgivande bakgrunden utan att ljuset reflekteras.

Bastun i damomklädningsrummet bör vara väl utmärkt, då det inte finns någon skylt.

På golvet bör dörrens slagyta utmärkas om det finns en automatisk dörröppnare.

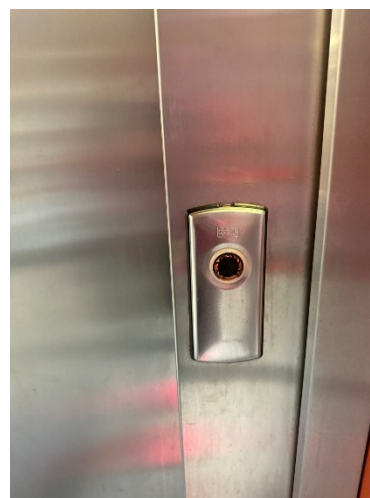
Hissen bör vara väl utmärkt med en skylt.

Hiss

Kontrasterna mellan väggen och hissen är inte tillräckligt skarpa. För personer med synnedsättningar kan det vara svårt att uppfatta den metalliska färgen på skjutdörrarna mot den röda bakgrundsfärgen.



3. Väggen bakom hissen bör vara i en kontrasterande färg.



4. Anropningsknappen är mörk med en orange cirkel runt.

Hissens dörrpassagebredd är 90 centimeter, vilket uppfyller rekommendationerna. Det finns även en sensor som förhindrar att dörrarna stängs om något är i vägen.

Anropsknappen till hissen är svart med en lysande orange cirkel. Det finns en display ovanför hissdörren som anger våningsplanet och hissen har ett auditivt ljud när den anländer till våningsplanet.

Utanför hissen finns det en vändyta som är över 150 centimeter i diameter, enligt rekommendationerna. Belysningen framför hissen är ojämn och skapar skuggor. Enligt

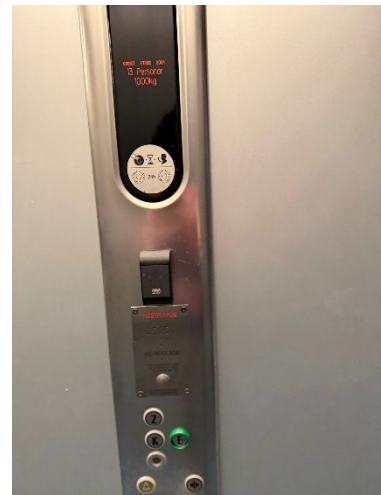
mätverktyget som mäter belysningsstyrkan är styrkan 50 lx, den bör vara runt 300 lx. Inne i hissen är belysningen starkare och uppmäts till 240 lx.

Det finns få kontraster inne i hissen. För att underlätta uppfattningen av utrymmet kunde golvet vara mörkare än väggen.

Knapparna inne i hissen är försedda med relief, det innebär att informationen är taktilt kännbart. Larmknappen och knappen för att hålla upp dörrarna sitter längst ner i panelen på en höjd av 90 centimeter från golvet, vilket är acceptabelt. Knappen till entrén är installerad på en höjd av 106 centimeter och har en liten kännbar kant som är grön.



5. Kontraster mellan golv och vägg har låga kontraster.



6. Kontrollpanelen är försedd med relief.

Det bör finnas en induktionsslinga i hissen kopplad till larmet. En kontrollampa ska lysa när linjen är öppen och personen har fått kontakt.

Vid den bakre väggen av hissen finns det ett installerat horisontellt draghandtag. För att utmärka den bättre kan det kontrastmarkeras. Ovanför draghandtaget finns det en spegel. Det finns ingen nedsänkbar sits.

Hissens dimensioner är 110 x 220 centimeter. För att det ska vara lättare att vända med ett hjulförsett hjälpmedel inne i hissen bör det finnas en vändyta på 150 centimeter i diameter, enligt rekommendationerna. De minsta måtten en hiss kan uppnå för att fylla kriterierna är 110 centimeter x 140 centimeter.

Trappor i förbindelseleden

Det finns trappor i entrén som leder till andra våningen. Dessa bör ha den yttre kanten av trappstegen kontrastmarkerade. Varje steg får gärna ha en avvikande färg på trappstegens framkant. Innan trappan kan det även underlätta om det finns ett varningsområde som varnar för nivåskillnader.

Trappan som leder från motionsbassängen till andra våningen har den främre kanten kontrastmarkerad.



7. Varje trappsteg bör kontrastmarkeras.

Tillgänglig toalett i entrén

Utanför toaletten går belysningen igång via en sensor och belysningen uppmäts till 250 lx. Det är tröskelfritt in till toaletten vid entrén. Den finns placerad så att en besökare inte behöver gå igenom spärrarna vid receptionen. Belysningen inne på toaletten uppmäts vara 200 lx och går igång automatiskt via en sensor.

På dörren finns den internationella rullstolssymbolen kompletterat med texten "WC". Kontrasten mellan symbolen och texten mot bakgrunden skulle kunna vara tydligare. Det finns även en mindre skylt med rullstolssymbolen ovanför handtaget. Bakgrunden är metallisk med en svart symbol. Det uppstår inga reflektioner eller bländande partier på skylten.

Dörren är inte för tung att manövrera, kraften som behövs för att öppna är 2,45 Newton. En dörr bör inte överstiga 10 Newton. På insidan av dörren finns det ett 60 centimeter horisontellt draghandtag installerat 87 centimeter från golvet. Det är installerad lite för högt upp, den bör vara installerad på en höjd av 80 centimeter.

Låset är ett vanligt lås som kan vara svårt för vissa personer att använda då låset måste vridas. Det kräver finmotorik och styrka i händerna, och det är även omöjligt att låsa med en annan kroppsdel som till exempel armbågen. Låset är även trögt, det vore mer tillgängligt om låset var utformat i enhandsfattning. Från utsidan är markeringen vit när det är ledigt och när man låser skiftar det till en röd nyans. En fördel vore om färgskiftningen vore större och löper genom halva delen av låsets utsida så det är enklare att upptäcka om det är upptaget.

Inne på toaletten finns det en vändyta på 140 centimeter, vändytan bör vara minst 150 centimeter.



8. Skylten bör vara på den sida av väggen där dörren öppnas.



9. Ett vridbart lås kan vara svår att hantera.

Toalettstolen är installerad direkt mot den bakre väggen, den bör vara installerad mellan 20–30 centimeter från väggen för att underlätta en överföring. Om man flyttar fram toalettstolen i detta utrymme vändytan att bli ännu mindre. Sitthöjden är 50 centimeter vilket är acceptabelt. Toalettsitsen bör vara i en kontrasterande färg mot omgivningen, en mörkare färg bör användas.

Det underlättar om spolknappen och tvålbehållaren förses med sensor.

Toalettpappret är svårt att nå från en sittande position på toalettstolen.

Toalettpappershållaren är installerad på den bakre väggen där toalettstolen är fäst, på höger



10. Föremål ska kunna nås från toaletten.

sida. Vi rekommenderar att ordna fästen på armstöden så att det finns tillgång till toalettpapper på både höger och vänster sida om toaletten.

Stödhandtag kan underlätta för en del individer, vid den främre kanten av handfatet är det bra att ha ett diagonalt stödhandtag i en kontrasterande färg.

Armstöden är vägghängda och med ett lätt knapptryck åker de ner. De kommer ner med en duns i golvet om personen inte kan hålla emot dem. De är inte stadiga när jag trycker ovanifrån, de är relativt rangliga. Vid tryck rör de sig vilket försvårar användningen av dem. Det är viktigt att de är stabila och tål höga påfrestningar ovanifrån.

Armstöden är kontrasterande mot det omgivande bakgrunden då kontrasterna är mörkt mot ljust. Avståndet mellan armstöden är 60 centimeter men eftersom de är lite rangliga blir avståndet 58 centimeter. Det bör vara 60 centimeter som minst. Avståndet från golvet är 81 centimeter vilket är acceptabelt då det bör vara 80 centimeter. De är hyfsat lätta att haka tillbaka för personer som kan trycka underifrån och uppåt.

Bidéduchen är installerad för långt bort från toaletten och det är omöjligt att nå den. Det underlättar om bidéduchen går igång automatiskt då man lyfter den från hållaren, annars är det svårt att nå kranen för att sätta på vattnet.

Snöret till larmet är fäst runt det ena armstödet, det är viktigt att snöret alltid hänger fritt. Larmet bör finnas på två olika nivåer, ett 20 centimeter från golvet och ett högre upp på väggen. Det bör vara utformat som ett snöre som löper genom hela rummet så att besökaren kan nå larmet var än personen har ramlat. Det vore till en fördel om dragknoppen vore större och mer greppvänlig samtidigt som den bör kontrastmarkeras.



11. Det ska finnas larm på två höjder och vara tydligt.



12. Tvålbehållaren går inte att nå.

Utöver snöret finns det en vit larmknapp på väggen som är otydlig om det är ett larm och en eventuell återställningsknapp. Larmknappen och återställningsknappen ska vara tydligt utmärkta. De får gärna vara utformade på ett sätt som är enhetligt med andra ställen, grönt för återställning och rött för larmet.

Det finns ett skötbord inne på toaletten som är installerat för högt upp för att personer i hjulförsedda hjälpmedel ska kunna nyttja den. Avståndet från golvet till skötbordets nedre del är 93 centimeter. Skötbordet kan fällas upp och ner med en hand men det krävs en

knapptryckning, vilket kräver viss fingerstyrka. Personen behöver även kunna hålla emot skötbordet så att det inte far ner med en duns.

På väggen till vänster om skötbordet finns en soptunna med en öppning som är 70 centimeter från golvet. Enligt rekommendationerna bör öppningen vara 90 centimeter ovan golvnivån och ha ett lock. Soptunnan är svår att nå när skötbordet är nere.

Handfatet är fast konstruerad i väggen och är av den rymligare sorten med 20 centimeters avlastningsytor bakom kranen. Det är 20 centimeters avstånd mellan handfatet och närmaste väggen. Handfatet bör vara installerat 40 centimeter från närmaste hörn. Avståndet mellan handfatet och väggen kan fungera som en avlastningsyta. Höjden från golvet till undersidan av handfatet är 79 centimeter vilket är acceptabelt. Enligt rekommendationerna bör höjden på handfatet vara minst 80 centimeter.



13. Kranen har en liten förlängning, en större skulle underlätta.



14. Papperskorgen hindrar användare från att nå tvålen.

Kranen kan hanteras med en hand men det underlättar om spaken till kranen är längre. En längre spak kan täcka mångfaldens behov och individers olika preferenser. Det finns ingen indikation på temperaturen på kranen.

Det underlättar om det finns ett horisontellt stödhandtag längs handfatets kant i kontrasterande färg. Handfatet bör även vara i en avvikande färg mot omgivningen. Det kan uppnås genom att det finns kontrasterande färg på den bakre väggen bakom handfatet. Det finns en rengöringsplugg som kan vara lite i vägen för benutrymmet under handfatet. Djupet bör vara minst 60 centimeter för att en person med ett hjulförsett hjälpmedel ska få plats med benen under handfatet.

Tvålbehållaren är installerad på den högra väggen där det finns 20 centimeters mellanrum mellan väggen och handfatet. En person som sitter i ett hjulförsett hjälpmedel kommer inte åt tvålen. En person behöver sträcka sig 60 centimeter för att nå den, en person ska inte behöva sträcka sig mer än 30 centimeter.

Spegeln är installerad 101 centimeter från golvet till spegelns nedre kant. En spegel bör vara installerad 90 centimeter från golvet till den nedre kanten. Det finns krokar på olika höjder.

Det underlättar om det finns käpphållare i en tillgänglig toalett så att personer kan ställa sina kryckor eller käpp.

Omklädningsrum

Dam

Dörrpassagebredden in till omklädningsrummet är 90 centimeter, vilket är acceptabelt. Det är tröskelfritt genomgående i hela simhallen. Under öppettiderna står dörren öppen för besökare. Dörren in till damernas omklädningsrum är trög och kan vara svår att öppna. För personer med hjulförsedda hjälpmedel, kryckor eller käppar kan det vara ett hinder när dörren är svårhanterlig om den skulle vara stängd.

Mellan bänken och skåpen finns det 160 centimeter brett utrymme. Omklädningsrummet är rymligt och personer med hjulförsedda hjälpmedel kan använda utrymmet. Det är hindersfritt framför skåpen och det finns skåp på två olika nivåer.



15. Skylten bör vara installerad på väggen.



16. Omklädningsrummet är rymligt.



17. Nummerskyltarna bör vara försedda med relief.

Från golvet till nummerskylten på det lägsta skåpet är det 114 centimeter. Det underlättar om numreringen även finns i upphöjda kännbara siffror. Skyltens bakgrund är metallisk och siffrorna är svarta. Det uppstår inga reflektioner eller bländande ljus från belysningen mot skyltarna. Skylten på skåpen har en metallisk bakgrund och svarta bokstäver

Det finns en mindre toalett och en tillgänglig toalett i anslutning till omklädningsrummet. Från utrymmet når man en bastu och det är möjligt att komma in till en gemensam ångbastu.

Det bör finnas käpphållare utplacerade, särskilt i anslutning till ett handfat eller toalettstolen på en toalett. Detta möjliggör att personer med kryckor och käppar kan ställa ifrån sig dem när de ska använda toaletten.

Bastu

Dörren har magneter för att den ska hållas ordentligt stängd. Dörren är lätthanterlig och öppnas relativt lätt. Dörrpassagebredden är 80 centimeter men den bör vara minst 85 centimeter. Från golvet till handtaget är avståndet 110 centimeter. Dörren saknar sparkskydd och det finns ingen ventilationsspringa under dörren på 10 centimeter. Generellt är dörrar med ett ramverk ett bättre alternativ för att tillgodose sparkskyddet. Det är tröskelfritt in till bastun.



18. Det finns ingen skylt till bastun.



19. Lösa föremål i bastun kan utgöra snubbelrisk.



20. Det bör finnas mer kontraster i bastun.

Det finns ingen tydlig skylt, förutom en symbol som förbjuder simdräkter inne i bastun. För att underlätta bör det finnas en tydlig skylt på dörren. Vissa personer kan ha svårt att orientera sig om det inte finns tydlighet såsom symboler och text. Det bör även finnas punktskrift på skylten och vara installerad på en höjd av 130–140 centimeter.

Golvet består av kakel med upphöjningar för att minska halkrisken. Det bör finnas högre kontraster mellan dörrkarmen till bastun och väggen i duschutrymmet.

Inne i bastun finns det inga lösa galler som ligger i vägen, däremot finns det en liten avsats på golvet. Lösa föremål kan utgöra snubbelrisk och bör därför undvikas ur en säkerhetsaspekt. Det får inte plats med en rullstol i bastun, i en tillgänglig bastu bör det finnas rum för minst två rullstolar på en gång. I bastun finns det inte tillräckligt stor vändyta för personer med hjulförsedda hjälpmedel. En vändyta bör vara minst 150 centimeter i diameter.

Springorna i laven är 1 centimeter breda, för att undvika olyckor bör springorna inte vara bredare än 5 millimeter. Kanterna på trälaven ska vara avrundade. Det finns inte tillräckligt med kontrast, den främre kanten på lavarna bör vara i en kontrasterande färg.

På vardera sidan om bastulaven till höger finns det ledstänger. De börjar vid första laven och slutar vid den främre kanten av den översta laven. Det är bra om ledstången är greppvänlig så att man kan hålla bekvämt i den. Kontrasterna är inte tillräckligt höga och de smälter in med väggens bakgrund. Från dörren finns det även bastulavar rätt fram där det saknas ledstänger helt.

Belysningen är stämningsfull utan bländande ljus. Skillnaden mellan belysningen i bastun och duschrummet är acceptabel. En reglerbar belysning i trappan underlättar för personer som ska ta sig upp och ner. Det bör finnas en punktbelysning på bastuaggregatet och det ska finnas ett larm inne i bastun.



21. Staketet runt bastuaggregatet bör kontrastmarkeras.



22. Det är trångt i bastun vid damernas omklädningsrum.

Bastuaggregatet värmer lite mer upptill än nertill i bastun. Det finns staket runt aggregatet som skyddar så att användare inte kan kollidera med det eller att det orsakar andra skador. För att underlätta kan det finnas kontrastmarkeringar på staketet. Om det finns en knapp eller ett automatiskt sätt att kasta vatten på aggregatet underlättar det för personer att nyttja bastun. Bastuaggregatet kan även vara utformat så att värmen når de lägsta lavarna vilket leder till att det inte är nödvändigt med lavar på en högre höjd.

För personer som använder sig av teckenspråk är det viktigt att lavarna är utformade som ett U så att det är möjligt för personer att kommunicera med tecken.

Höjden till den första laven är 40 centimeter från golvet. Från den lösa pallan är höjden 30 centimeter från pallens topp till laven. En vanlig sitthöjd är 45 centimeter från golvet. För personer med stela höfter och knän bör sitthöjden vara 55 centimeter. Om sitthöjden är 50 centimeter är den i samma nivå som ett hjulförsett hjälpmedel vilket underlättar en överföring. För att en person ska kunna förflytta sig självständigt från laven till en högre höjd med armkraft bör höjden inte överskrida 30 centimeter.

Lavarna på höger sida om dörren har följande dimensioner. Djupet på lavarna är 58 centimeter, för att kunna luta sig bakåt bör djupet vara 60 centimeter. Bastulaven är 215 centimeter lång, vilket möjliggör att en person kan ligga ner på dem. Höjden mellan lavarna är 43 centimeter.

Det finns ingen höjd- och sänkbar del, vilket skulle underlätta för personer som har svårt att röra sig i trappan. Det finns inga föremål som sticker ut eller delar i metall som kan orsaka att besökaren bränner sig.

Det finns lavar även rätt fram mot den främre väggen i bastun. Där saknas det ledstänger och kontrastmarkering av de yttre stegen. Sitthöjden till den lägsta laven är 38 centimeter och höjden mellan lavarna är 47 centimeter.

Bastun är liten och det kan vara svårt för de personer som behöver sitta längst ner att få plats. Om det är möjligt att ändra luftflödet och värmen så att personer kan sitta på en nivå, kan de övre lavarna tas bort och det kan sättas in några extra sittplatser.

Det bör erbjudas minst en tillgänglig bastu på Mariebad eftersom det sällan finns anpassade bastur vid privata områden. Därför kan simhallen fylla en funktion för lika inkludering för alla individer i samhället. I Finland och på Åland är dessutom bastukulturen en viktig social aspekt i samhället där grundprincipen är att personer kommer som de är. Sett ur detta perspektiv är det av yttersta vikt om alla kan delta i den kulturella aktiviteten.

Duschrum

Passagebredden från omklädningsrummet till duschen är 106 centimeter, vilket är acceptabelt. Vid dörröppningarna i duschutrymmet har kaklet en avvikande färg vilket underlättar orienteringen i rummet. Mellan duscharna är den yttre kanten i en kontrasterande mörkblå färg.



23. Det finns inte nog med vändutrymme i duschen.



24. De svarta krokarna har för låga kontraster mot den blåa färgen.



25. Det finns många krokar på olika höjder.

Det finns ingen tröskel till duschutrymmet och det är rymligt nog för en person i ett hjulförsett hjälpmedel som vill använda damernas omklädningsrum. Närmast utgången mot simbassängerna finns en dusch med en duschstol monterad på väggen. Den har både ryggstöd och armstöd. Sitthöjden är 55 centimeter vilket underlättar för personer med stela knän och höfter. För att underlätta en överföring från ett hjulförsett hjälpmedel bör sitthöjden vara 50 centimeter.

Golvet består av kakel med upphöjningar som gör dem mindre halkiga. På en del ställen har golvet samma färg som väggen, de bör skilja i nyans.

I duschen där duschstolen finns är även stödstänger monterade på väggarna. Det finns en vertikal stödstång intill duschstolen och det finns ytterligare en vertikal stödstång i duschutrymmet. Det finns en vändyta på 110 centimeter i diameter, för en person med ett hjulförsett hjälpmedel bör vändytan vara 150 centimeter i diameter. Den här ytan bör även finnas i duschen.

Det finns krokar på en höjd av 140–150 centimeter, vilket är acceptabelt. De kontrasterar tillräckligt med sin svarta färg mot den ljusgråa väggen. Krokar får gärna vara i olika höjder från 120–160 centimeter. Vid duschutrymmet finns krokar som är installerade 93 centimeter från golvet. Dessa krokar kan vara svåra att uppfatta eftersom de är svarta mot en mörkblå färg. Bredden mellan väggarna där krokarna finns är 150 centimeter brett vilket är rymligt nog.



26. Vändutrymmet är för litet vid bastun och gången till simhallen.

Framför bastun och framför utgången mot ångbastun är vändytan 130 centimeter, den bör vara minst 150 centimeter för att underlätta vändning i ett hjulförsett hjälpmedel.

Tillgänglig toalett

Dörren till toaletten är lätt att öppna och det är tröskelfritt in till utrymmet. Dörren och dörrkarmen är i en röd nyans som utmärker sig från den ljusgråa väggen. Det finns en rullstolssymbol på dörren. Skyltar och symboler bör vara installerade mot den sida dörren öppnas.

På insidan av dörren finns ett horisontellt draghandtag som är 60 centimeter brett och installerat på en höjd av 90 centimeter. Draghandtaget bör vara installerat på en höjd av 80 centimeter för bättre användarvänlighet.

Inne på toaletten finns det ett vändutrymme som är minst 150 meter i diameter. Golvet är halkfritt kakel, kakel med små upphöjningar. Belysningen är acceptabel i utrymmet.

Sitthöjden till toaletten är 45 centimeter. För en person med ett hjulförsett hjälpmedel är det lättare att göra en överföring om sitthöjden är densamma som hjälpmedlet, det vill säga 50 centimeter. Toaletten är installerad mot den bakre väggen, det bör finnas 20–30 centimeters avstånd till den bakre väggen för att underlätta överföringar.

Det underlättar om det finns kontraster mellan toaletsitsen och väggen bakom handfatet. En avvikande färg på sitsen gör det lättare för personer med synnedsättningar att uppfatta om sitsen är uppe eller nere. Om det finns avvikande kakel bakom handfatet blir det också lättare att upptäcka för personer med synnedsättningar.

Handfatet är rymligare än de handfat som finns på andra toaletter. Det finns även avlastningsytor bakom handfatet, vilket är nödvändigt för personer som behöver ställa ifrån sig föremål. Avståndet från väggen till handfatet är 20 centimeter, handfatet bör vara installerat 40 centimeter från närmaste vägg.

Blandaren är utformad med enhandsgrepp, vilket möjliggör att sätta på och stänga av vattnet med en annan kroppsdel. Avståndet från kanten av handfatet till blandaren är 30 centimeter. Spaken på blandaren bör ha en längre del för att underlätta så att fler kan nyttja den utan besvär. Det är inte tydligt åt vilket håll varm- och kallvattnet är.



27. Draghandtaget bör vara installerat på en lägre höjd.



28. Handfatet är rymligt men det är svårt att nå tvålen.



29. Armstöden är svåra att använda då de är tröga.

Armstöden kontrasterar mot den omgivande bakgrunden. Det finns en plastdel där det tidigare funnits en vertikal stång på vardera armstödet som nått ner till golvet, men den delen saknas. Trots detta är de ändå stabila och tål tryck. Armstöden är tröga och kan inte användas med en hand. Det finns mycket rost på de delar som är av metall.

För att personer på toaletten inte ska behöva sträcka sig efter toalettpappret bör detta vara fäst direkt i armstödet. Om det finns fäste för toalettpapper på båda sidorna kan vänster- och högerhänta personer välja den sida som känns mest bekväm. Avståndet mellan armstöden är 58 centimeter, det bör vara minst 60 centimeter. Höjden från golvet är 80 centimeter, vilket är acceptabelt.

Bidéduschen är installerad nära toaletten men för att använda den behöver vattnet sättas på vid handfatet, som inte går att nå från toaletten. En bidédusch som går i gång automatiskt när man lyfter på duschhuvudet gör den mer användarvänlig.

Det saknas en helkroppsspegel som bör vara installerad 30 centimeter ovan golvnivån. Vid handfatet finns det en spegel som är installerad på en höjd av 90 centimeter till den nedre kanten. Detta är en lämplig höjd i en tillgänglig toalett.

I utrymmet finns ett utfällbart skötbord. Det går inte att använda skötbordet med en hand då knappen är trög och svår att trycka ner utan mycket kraft. När bordet fälls ner faller madrassen bakom bordet och ramlar på golvet. Detta skapar svårigheter att hantera skötbordet om personen sitter i ett hjulförsett hjälpmedel. När man ska stänga skötbordet faller madrassen ut innan luckan hinner stängas. Detta kräver att man håller madrassen på undersidan av skötbordet samtidigt som luckan stängs. Det är en bökig process för alla.

Det finns krokar på olika nivåer i toaletten, det bör finnas en käpphållare vid handfatet eller toaletten så att personer kan ställa undan sina käppar eller kryckor.



30. Skötbord bör kunna användas med en hand.



31. Larm och återställningsknapp ska vara lätta att urskilja.

Larmet är inte korrekt utformat och det är svårt att förstå var larmknappen är. Knappen är vit mot en vit bakgrund, vilket gör det svårt att använda knappen. Där det finns ett larm ska det även finnas en återställningsknapp med goda kontraster. Larm brukar ha en röd färg och återställningsknappen brukar vara grön.

Det finns ett snöre som hänger ner, den kan man nå sittandes från toaletten. Snöret är vitt, vilket gör det svårt att upptäcka det. Dragknoppen till larmet bör vara större för att det ska vara lättare att greppa tag om den och gärna i en kontrasterande färg. Larm ska finnas på två olika nivåer, gärna gå genom utrymmet som ett snöre mot golvet så att den kan nås från olika lägen.

Belysningen är på automatiskt, så att besökare slipper leta efter en strömbrytare, vilket är bra. Golvet har mönstrat kakel med upphöjningar för att minska halkrisken. Väggarna är i ljusblåa och vita nyanser. Mellan golvet och väggarna är kontrasten god.

Utrustning såsom papperstorkhållaren är installerad 110 centimeter från golvet. Ett avstånd mellan 90–110 centimeter möjliggör att fler kan nå pappret.

Herr

Herrarnas omklädningsrum har samma ytor och upplägg som damernas. Dessa ytor kartlades inte under kartläggningstillfället. Där finns även ett flexomklädningsrum, en bastu, duschområde och tillgång till en gemensam ångbastu. Det finns även en mindre toalett och en tillgänglig toalett.

Tillgängligt omklädningsrum

Det är möjligt att nyttja det tillgängliga omklädningsrummet om det bokas på förhand. Det är främst avsett för personer med funktionsnedsättning men även barnfamiljer kan få möjlighet att använda det.

Från korridoren, första ingången till höger efter ingången till Mariebad finns det tillgängliga omklädningsrummet. Det nås från en neutral korridor vilket gör det könsneutralt. Vid sidan om dörren finns en automatisk dörröppnare som till hälften är i kontrasterande tejp i gul färg. Detta underlättar orienteringen för personer med funktionsnedsättningar.

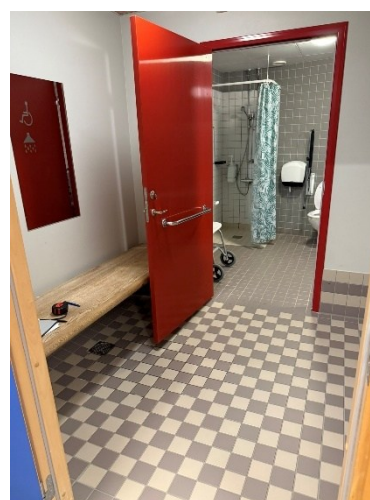
När man trycker på den automatiska dörröppnaren hålls dörren öppen i 15 sekunder. Den bör hållas öppen i minst 25 sekunder för att undvika att dörren kolliderar med en person. Dörren slagytta bör markeras på golvet så att besökaren kan uppfatta åt vilket håll dörren öppnas.



32. Rullstolssymbolen syns inte för att kontrasterna är svaga.



33. Automatisk dörröppnare med tejp.



34. Det är möjligt att ligga ner på bänken i omklädningsrummet.

Det visuella ledstråket fortsätter ända in till omklädningsrummet. Från taket hänger en skylt med vit bakgrund och svart text tillsammans med den internationella rullstolssymbolen. På glaset i dörren finns den internationella rullstolssymbolen i ljusgrått och med vit text "omklädningsrum". Ramen är röd vilket gör det enkelt att uppfatta dörren. Symbolen och texten på dörren har inte tillräckliga kontraster och är svårlästa.

Om besökaren följer det visuella ledstråket kommer man till en blå dörr där det tillgängliga omklädningsrummet finns. I anslutning till omklädningsrummet finns ett duschrum. Dörren är mörkblå med den internationella rullstolssymbolen och text i vitt. Vi rekommenderar att sätta skyltar, text och symboler på väggen mot samma sida där dörren öppnas, så att informationen kan läsas även om dörren står öppen. Detta underlättar även så att inte personer får en dörr på sig när de ska avläsa informationen.

Det är visuellt synligt om omklädningsrummet är upptaget eller ledigt. Skylten är i form av ett inplastat kort med god textstorlek. Om det är ledigt är bakgrunden grön med vit text. När det är upptaget är bakgrunden röd med vit text. För en skarp kontrast mellan bakgrund och text bör texten vara svart. Vi rekommenderar att informationen även finns i punktskrift. Punktskrift är det enda läs- och skrivspråket för personer med synnedsättningar.

Det är tröskelfritt in till det tillgängliga omklädningsrummet. Dörrpassagebredden när dörren står uppställd i 90° är 86 centimeter vilket är acceptabelt för personer med hjälpmedel. På insidan av dörren finns ett horisontellt draghandtag som är 60 centimeter brett och installerat på en höjd av 94 cm. Ett draghandtag bör vara installerat på en höjd av 80 centimeter.

Det finns en lång bänk där personen kan ligga. Dimensionerna för bänken är 50 centimeter hög, 53 centimeter bred och 205 centimeter lång. Sitthöjden och längden är bra men bänken skulle behöva vara lite bredare, ungefär 60 centimeter. Det finns en stödstång mot väggen närmast utgången.



35. När skylten är grön är omklädningsrummet ledigt.



36. Det saknas belysning i skåpen och relief på nummersiffrorna.



37. Draghandtaget bör vara installerat på en lägre höjd.

Det finns en vändyta på 150 centimeter i diameter om dörren till duschen är stängd. Om bänken görs bredare blir vändytan framför skåpen och bänken för liten i omklädningsrummet. En assistent, en person och ett hjulförsett hjälpmedel ska få plats i utrymmet. Det finns inget förråd där rullstolen kan förvaras i anslutning till omklädningsrummet. När en person har bytt till badrullstol bör det finnas förvaring.

Från golvet upp till låsanordningen på skåpen är det 112 centimeter. Det finns inget ljus i skåpen eller ett ljus som är riktat mot skåpen utan att blända. Det är mörkt inne i skåpen då

det skapas skuggor från belysningen. Kontrasten mellan låsanordningen och skåpet är för litet för att vara utmärkande. Låsanordningen kan användas med en hand.

Framför skåpen är det hindersfritt. Från golvet är numreringen på en höjd av 183 centimeter. Numreringen saknar punkt- eller reliefskrift. Höjden på numreringen är för högt upp och bör vara på en höjd av mellan 140–160 centimeter.

I omklädningsrummet uppnår belysningen 75 lx och i skåpen uppmäts styrkan till endast 5 lx. I tillgängliga omklädningsrum bör det vara en belysningsstyrka på minst 300 lx.

Det saknas ett larm i utrymmet, larmet bör finnas på två olika höjder.

Tillgänglig toalett och dusch

Det är tröskelfritt in till den tillgängliga toaletten. På insidan av dörren finns det ett 60 centimeter brett horisontellt draghandtag som är installerat på en höjd av 94 centimeter. Låset bör vara utformat så att det går att låsa med enhandsfattning eller med en kroppsdel. Det underlättar även för personer som har fingersvaghet eller andra svårigheter med motoriken som krävs.

Handfatet är installerat på en höjd av 80 centimeter från golvytan. Det bör vara installerat 45 centimeter från närmaste vägg till mitten av blandaren. Det finns utrymme att tillfälligt avlasta föremål bakom handfatet. Kontrasten mellan väggen och handfatet är god eftersom kaklet på väggen är mörkblå mot det vita handfatet.

Tvålbehållaren är installerad mot den bakre väggen av handfatet, vilket gör det utmanande för personer med hjulförsedda hjälpmedel att nyttja. Det finns även en soptunna installerad på väggen. Den är i vägen när personer ska sträcka sig efter tvålen. Tvålbehållaren sitter 120 centimeter från golvet. En lämplig höjd för utrustning bör vara mellan 90–110 centimeter.

Det finns ingen bidédusch inne på toaletten. För att underlätta användandet av bidéduschar bör kranen vara elektrisk när bidéduschen lyfts från anordningen.



38. Det är möjligt att låna badrullstolen för bad och bastu.



39. Handfatet är installerat för nära väggen.



40. Det vita handfatet kontrasterar väl mot den mörkblåa bakgrunden.

Papperstorkhållaren är installerad i en acceptabel höjd. Utrustning i en tillgänglig toalett bör vara installerad mellan 90–110 centimeter.

Det finns en torkmaskin på väggen, där knappen går att nå 153 centimeter från golvet. Detta leder till att det är utmanande för personer att använda maskinen.

Det finns fyra stödhandtag inne på toaletten, två horisontella vid handfatet, en vertikal vid duschen och en diagonal.

Krokarna är installerade på en höjd av 120 centimeter. Det underlättar om det finns krokar på olika höjder från 120 centimeter till 160 centimeters höjd. En käpphållare vid handfatet, där personer kan ställa ifrån sig käppar och kryckor, bör finnas vid handfatet.

Det är inte tydligt vad som är larm och återställningsknapp. Kontraster mellan knappen och väggen bör vara tydligare för att det ska vara lätt att uppfatta larmet. En röd färg för larmet och en grön färg för återställningsknappen gör det tydligare vilken funktion knapparna har. Detta är av vikt eftersom personer letar efter det som de känner igen. För personer med hörselnedsättningar är det av särskild vikt att larmet är lätt att urskilja genom att den är utmarkerad.



41. Det är svårt att nå till tvålbehållaren.



42. Toalettlocket bör vara i en avvikande färg.



43. Bakom badrullstolen finns det en helkroppsspegel.

Larm ska finnas på två olika nivåer, en 20 centimeter ovan golvnivå och en på väggen. Larmet ska vara utformat så att ett snöre går längs väggen genom hela rummet. Då har personer som fallit på golvet möjlighet att nå larmet var de än har hamnat.

Det finns vägghängda armstöd som är installerade på en höjd av 80 centimeter från golvet när de är nedfällda. Bredden mellan armstöden är 60 centimeter vilket är acceptabelt. De svarta armstöden har en kontrasterande färg mot toalettens omgivning. Armstöden kan hanteras med en hand. Detta är för att undvika att få armstöden över sig då de lätt fälls när efter att knappen tryckts in.

Toalettstolen är installerad nära den bakre väggen. För att underlätta överföringar från hjulförsedda hjälpmedel bör toaletten vara installerad 20–30 centimeter från den bakre väggen. Sitthöjden på toaletten är 47 centimeter. Den rekommenderade sitthöjden bör vara

mellan 48–50 centimeter. En sitthöjd i nivå med det hjulförsedda hjälpmedlet underlättar för personer som ska göra en överföring. För att alla ska kunna använda toaletten lättare, kan den göras justerbar.

Golvet och väggen består av kakel i en ljusare grå färg, medan toaletsitsen är vit. Det är en fördel för personer med synnedsättningar om toaletsitsen är i en avvikande färg. De kan då få en uppfattning om sitsen är uppe eller nere och de slipper känna med handen.

Från spegelns nedre kant till golvet är avståndet 102 centimeter. Spegeln är lite för högt placerad och borda sänkas till ett avstånd av 90 centimeter till golvet. Det finns även en helkroppsspegel bakom platsen där badrullstolen står.

Det är 80 centimeter från golvet till eluttag vilket är acceptabelt. De ska placeras så att de tar hänsyn till att personer i hjulförsedda hjälpmedel ska kunna nå dem. En lämplig höjd är 40 centimeter upp till 110 centimeter från golvet.

Det finns en vändyta på 150 centimeter i diameter. Utrymmet är rymligt nog för en assistent också.

För vissa personer kan det vara svårt att vrida på blandaren i duschen. Det krävs en viss motorik och styrka att kunna vrida om den. För att underlätta bör blandaren vara utformad i enhandsfattning. Då finns det förlängda delar vid reglaget för temperatur och duschstråle som kan hanteras med en hand eller kroppsdel.



44. Blandaren bör vara utformad för enhandsfattning.



45. Det finns en flyttbar duschstol med nedfällbara armstöd.

Det finns en vit duschstol till utlåning i den tillgängliga duschen som är ansluten till det tillgängliga omklädningsrummet.

Om assistenten ska hjälpa till att reglera duschstrålen eller temperaturen behöver hen sträcka sig över vattnet. Det är till en fördel om temperaturen och styrkan kan regleras utan att assistenten behöver korsa vattnet.

Dörrkarmen är röd och utmärker sig från rummet. Delar av väggen är ljusgrå och golvet är i samma nyans. Inne i duschsektionen är väggen vit och golvet ljusbeige. Det skulle kunna finnas fler kontraster och stödstängerna skulle kunna vara i en avvikande färg.

Badrullstol

Det finns en badrullstol i plast till utlåning för bassängerna och bastuvistelser under kortare stunder. Badrullstolen står i den tillgängliga toaletten i förbindelse med det tillgängliga omklädningsrummet på bottenvåningen.

Simbassäng

Det finns tre bassänger på Mariebad: ett äventyrsbad, en motionsbassäng och en terapibassäng.

Äventyrsbadet är tillgängligt genom att det finns en ramp som leder ner till bassängen.

Det är möjligt att komma ner i motionsbassängen genom en lyftanordning. Det är personalen som plockar fram den vid behov från ett förråd och monterar den på plats. Personalen hjälper även personen ner och upp ur bassängen. Den vevs manuellt upp och ner. Det finns ett ställe vid bassängen där den kan fästas. Liften kan bokas vid behov och står färdig tills personen anländer till Mariebad.



46. Lyftanordningen sköts av personalen.

Det finns en mindre bassäng till vilken det är skyltat som "undervisningsbassäng" men den kallas för terapibassäng.

Ångbastun

Det finns två ångbastun på Mariebad, varav den ena finns på nedre våningen. Besökaren kan nå ångbastun antingen genom herr- eller damomklädningsrummet och det är ett delat utrymme. Ångbastun är rymligare än bastun i dam- eller herromklädningsrummet men det

finns inte tillräckligt med vändyta. Det saknas även ledstänger som underlättar för personer med rörelsenedsättningar och belysningen kommer från ett fönster. Belysningen kan försvåra uppfattningen av stegen som finns. Utrymmet är dovt och mörkt när bastun inte är igång.

Det finns nivåskillnader och dessa är kontrastmarkerade på den yttre kanten, vilket kan underlätta för uppfattningen av skillnaden.



47. Nivåskillnadernas yttre framkant är kontrastmarkerad.

Våning 2

Solrum

Solrummet finns på våning två och kan nås antingen via trappor eller med en hiss.

Dörrpassagebredden in till solrummet är 82 centimeter. På allmänna platser dit personer har tillträde bör dörrpassagebredden vara minst 85 centimeter.

Det är tröskelfritt och rymligt i solrummet. Det finns en god vändyta för personer med hjulförsedda hjälpmedel samtidigt som det får plats med en rullstol i utrymmet om man flyttar på solbänkarna.



48. Det är rymligt i solrummet.

Underlaget består av mjukt konstgjort gräs. Till skillnad från naturgräs ger det konstgjorda gräset ett jämnt planunderlag.

Belysningen består av artificiellt ljus som ska fungera som solterapi under de mörka vintermånaderna på Åland.

Relaxavdelning

Relaxavdelningen finns även på våning två och kan bokas gruppvis. Där finns det tillgång till ett dam- och herromklädningsrum. Det finns ledstråk till alla viktiga målpunkter genom färgade kakel som skiljer sig från övriga kakel. Här finns det tillgång till bastu, ångbastu, solarium och jacuzzi. Det är möjligt för en person med ett hjulförsett hjälpmedel att ta sig upp till andra våningen eftersom det finns hiss.

Tillgänglig toalett

Det finns två tillgängliga könsneutrala toaletter på övre våningen som kan nås via två skilda korridorer.

Enkla och svåra åtgärder

Enkla åtgärder

- Installera en ljudfyr vid entrén.
- Skyltar återger korrekt information.
- Skyltar som finns på dörrar bör vara installerade på väggen mot den sida där dörren öppnas.
- Relief- eller punktskrift bör finnas på skyltar.
- Installera en bastuskylt i damernas omklädningsrum.
- Markera dörrens slagyta där det finns en automatisk dörröppnare.
- Hissen bör vara väl utmärkt med en skylt.
- Hissen bör kontrastera mot omgivande bakgrund så att den är lättare att uppfatta.
- Det bör finnas mer kontraster i hissen, detta gäller bland annat golvet och stödstången.
- En uppfällbar sits i hissen underlättar för en person som behöver sitta under färden.
- Innan en nivåskillnad bör det finnas ett varningsområde.
- Den yttre framkanten på alla trappsteg bör kontrastmarkeras.
- Kontraster mellan text, symboler och bakgrund bör vara tillräckligt skarpa på skyltarna.
- Draghandtag i tillgängliga toaletter bör vara installerad på en höjd av 80 centimeter.
- Lås i tillgängliga toaletter bör vara utformade med enhandsfattning.
- Handfat och toalettsits bör vara i en kontrasterande färg.
- Toalettpppershållare bör vara fäst direkt i armstödet.
- Det bör finnas ett stödhandtag på handfatets främre kant.
- Ostadiga armstöd bör bytas ut.
- Bidéduschen bör vara installerad nära toalettstolen och den kan med fördel vara automatisk när man lyfter upp den från hållaren.

- Dragknoppen som tillhör larmet bör vara större och kontrasterande. Det bör finnas larm på två olika höjder.
- Larm och återställningsknappen på toaletterna bör vara kontrasterande mot väggen.
- Larm bör finnas på två olika höjder och vara utformad med ett snöre som löper runt hela golvet.
- Skötbordet bör kunna nås av en person i ett hjulförsett hjälpmedel samtidigt som den tar hänsyn till benutrymme. Den bör kunna hanteras med en hand.
- Soptunnan ska kunna nås när skötbordet är nedfällt.
- Om spaken på kranen är längre underlättar det användandet.
- Tvålbehållaren bör vara installerad så att en person i ett hjulförsett hjälpmedel kan nå den.
- Spegel i tillgängliga toaletter bör vara installerad på en höjd av 90 centimeter till den nedre kanten.
- Det bör finnas käpphållare i de tillgängliga toaletterna.
- Numreringen av skyltarna på skåpen bör vara upphöjda i kännbara siffror.
- Det bör finnas ett sparkskydd på bastudörren.
- Det ska finnas en skylt som hänvisar till bastun.
- Dörrkarmen till bastun bör kontrastera mot bakgrunden.
- Lösa föremål bör inte finnas i gångstråk.
- Springorna i laven är för breda.
- På den främre framkanten av laven bör det finnas en kontrastmarkering.
- Ledstängerna i bastun bör kunna följas oavbrutet, de bör vara kontrastmarkerade mot bakgrunden och de bör vara greppvänliga.
- Det bör finnas en punktbelysning över bastuaggregatet.
- Bastun bör vara försedd med ett larm.
- Staketet runt bastuaggregatet kan med fördel kontrastmarkeras.
- Det saknas ledstänger vid lavarna som står mitt emot dörren.
- Krokarna bör ha en kontrasterande färg så de är lättare att upptäcka.
- Sitthöjden på den tillgängliga toaletten bör vara 50 centimeter.
- Information om varm- och kallvatten bör finnas på kranen.
- Tröga och svårhanterliga armstöd bör bytas ut. Det ska vara möjligt att nyttja dem med enhandsfattning.
- Avståndet mellan armstöden bör vara minst 60 centimeter.
- I en tillgänglig toalett bör det finnas en helkroppsspegel som är installerad 30 centimeter ovan golvnivån.
- Det bör finnas käpphållare vid handfatet eller vid toaletten.
- Utrustning i en tillgänglig toalett ska kunna nås från ett hjulförsett hjälpmedel och bör vara installerat mellan 90–110 centimeter.
- Där det finns en automatisk dörröppnare bör dörren hållas uppe i minst 25 sekunder.
- Kontrasten mellan rullstolssymbolen, texten och glaset på dörren är inte tillräckligt stor.
- Det bör vara upplyst i skåpen i alla omklädningsrum.

- Nummerskyltarna på skåpen bör vara i ögonhöjd, en höjd mellan 140–160 centimeter.
- Det är för lite kontraster mellan låsanordningen och skåpen i det tillgängliga omklädningsrummet.
- Belysningen i det tillgängliga omklädningsrummet behöver högre styrka utan att blända.
- Tvålbehållaren bör vara lätt att nå till.
- Det finns krokar på en lägre nivå, det bör även finnas krokar på en högre höjd.
- Larm bör finnas på två olika nivåer, utformat med ett snöre som löper längs väggen 20 centimeter från golvet.
- Dragknoppen till snöret bör vara större så att det är mer greppvänligt och den bör kontrastera mot omgivande bakgrund.
- Larm och återställningsknapp ska vara visuellt utmärkande så att de är lätta att uppfatta och att använda.
- En spegel bör vara installerad 90 centimeter från golvet till spegelns nedre kant.
- Blandaren i duschen bör vara utformad i enhandsfattning.
- Det ska vara möjligt för assistenten att hjälpa med temperatur och blandare utan att personen behöver korsa rinnande vatten.
- Goda kontraster mellan golv och vägg underlättar uppfattningen av rummet.

Svåra åtgärder

- Framför hissen bör det installeras jämnare ljus.
- Det bör installeras en induktionsslinga i hissen som är kopplat till larmet.
- Det bör finnas en vändyta som är minst 150 centimeter i diameter i en tillgänglig toalett.
- Toalettstolarna bör vara installerade 20–30 centimeter från väggen.
- Handfatet bör flyttas så att det finns ett avstånd av 40 centimeter från närmaste vägg.
- Dörrpassagebredden in till bastun bör vara minst 85 centimeter.
- Det bör finnas plats för ett hjulförsett hjälpmedel, det innebär en vändyta som är 150 centimeter i diameter.
- Det bör finnas en knapp så att det är möjligt att kasta vatten på aggregatet genom en tryckning.
- Möjliggöra en jämn spridning av värmen så att det inte krävs lavar på högre höjder.
- Lavarna bör vara U-formade så att det möjliggör kommunikation med teckenspråk.
- Om det ska vara möjligt att med armkraft förflytta sig mellan lavar bör de inte överstiga 30 centimeters höjd.
- En höj- och sänkbar lav kan underlätta.
- Duschen vid duschstolen bör ha en vändyta som är 150 centimeter i diameter.
- Framför bastun och framför utgången till simhallen har för liten vändyta, den bör vara minst 150 centimeter i diameter.
- Det behövs fler könsneutrala omklädningsrum.

Slutsats

Mariebad har vidtagit flera åtgärder för att förbättra tillgängligheten och skapa en inkluderande miljö. De har implementerat visuella ledstråk, tröskelfria passager och kontrastmarkering av automatiska dörröppnare för att underlätta orienteringen och säkerheten. Mariebad erbjuder tillgängliga omklädningsrum, toaletter och badrullstolar samt tillgång till andra våningen tack vare en hiss. Det finns kontinuerliga renoveringsplaner där tillgängligheten tas i beaktande.

Genom att fortsätta fokusera på detaljer som belysning, kontraster och användarvänliga lösningar kan Mariebad ytterligare förbättra sin tillgänglighet och säkerställa en positiv samt trygg upplevelse för alla besökare.

Bilaga A

Tillgänglig bastu

För att en bastu ska vara tillgänglig behöver den uppfylla rekommendationer. Om det finns flera bastun bör det finnas en bastu som är tillgänglighetsanpassad. En offentlig och tillgänglig bastu ska ha plats att inrymma minst två rullstolar.

Bastun markeras med tydliga skyltar, installerad på väggen mot den sida där dörren öppnas. Den bör sitta på en höjd mellan 140–160 centimeter. Det bör även finnas med reliefskrift och tydliga kontraster. Skylten ska vara väl upplyst. Om punktskrift används bör den placeras under, på en höjd mellan 130–140 centimeter.

För att kunna ta sig in i bastun bör dörrpassagebredden vara minst 85 centimeter och det bör finnas ett vändutrymme inne i bastun som är minst 150 centimeter i diameter. Under dörren bör det finnas en springa för ventilationen som är minst 10 centimeter högt. Det bör finnas ett sparkskydd för att undvika risken för kollision. På insidan av dörren bör det finnas ett horisontellt draghandtag som är 60 centimeter brett och vara installerad 80 centimeter ovan golvnivån.

Det bör finnas en knapp som är möjlig att trycka för att kasta vatten på bastuaggregatet. Detta underlättar för en person i ett hjulförsett hjälpmedel att reglera temperaturen självständigt. Det ska även finnas tillgång till ett larm i bastun.

Om det inte är möjligt att installera en höj- och sänkbar lav bör det finnas en jämn spridning av värmen så att det endast behöver finnas en lav på lägsta nivån. Om laven är 210 centimeter bred möjliggör det att personer kan ligga på laven. Om spridningen av värmen är jämn behövs det inte högre lavar i bastun. För att sprida värmen kan man installera en ventilation som håller ångan lågt.

En lämplig sitthöjd för personer med stela knän och höfter är 55 centimeter från golvnivån. För att en person ska kunna göra en överföring från rullstol till laven underlättar det om sitthöjden är 50 centimeter.

Framkanten på laven bör kontrastmarkeras. Detta kan man göra genom att ha en avvikande färg på lavens framkant. Detta underlättar uppfattningen av nivåskillnader.

Golvet i en bastu får inte vara halt även när det blir vått. Lösa golvgaller bör inte användas i en bastu. Om det installeras golvvärme kan det hjälpa till att torka golvet.

Det som är svårt för en person att nyttja i en bastu är lavarna och att ta sig från lägsta punkten till högsta. Genom att planera bastun så att värmen sprids även till den lägsta laven, krävs det inte flera våningar.



Bild: <https://youtu.be/JpE2Q-d2UpA> (en skärmbild ur filmen).

Bilaga B

Enligt miljöministeriets förordning om byggnaders tillgänglighet 11 § bör en bastu på en offentlig plats vara lämplig för personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga.

Den finska bastukulturen är djupt rotad där alla som sitter i bastun anses som jämlikar. Det vi kan fråga oss är hur tillgänglig en bastu faktiskt är och vilka som har tillgång till den?

Åtkomlighet i den fysiska miljön medan tillgänglighet är övergripande för befolkningens mångfald. Universell design bör tas i beaktande för att säkerställa en bastu som passar mångfalden och så att flera kan delta i kulturarvet.

En bastu är mer än ett ställe att koppla av på, det är även en social gemenskap där det finns många oskrivna etiska regler att förhålla sig till. Detta kan upplevas som besvärande eller svårt för nyanlända. Ett sätt att ordna det är om det finns regler och etikett lättillgängligt som personer kan läsa innan de träder in i bastun.

De etiska reglerna kan med fördel delas på hemsidan för de personer som kan ha nytta av att läsa dem på förhand, innan de besöker bastun.

Det är till en fördel om det finns en könsneutral bastu som är ansluten till ett könsneutralt omklädningsrum. Det är viktigt att det finns förutsättningar för en trygg miljö för könsminoriteterna och personer från andra länder. Det kan lätt skapas otrygghet med elaka kommentarer eller till och med våld i värsta fall.

I bastun ska det finnas tillräckligt med utrymme så att även assistenter får rum. En tillgänglig bastu som är könsneutral möjliggör så att en assistent med ett annat kön kan komma med.

Det underlättar om bastun värms upp jämnt och att det går att kasta vatten på olika sätt, som till exempel med en knapp. En nedsänkt ugn kan sprida värmen jämnare.

En person med en funktionsnedsättning har rätt till att leva ett självständigt liv och för att möjliggöra det måste bastun kunna hanteras självständigt. Detta innebär att besökaren ska kunna komma in i bastun, sätta sig på en lav och kunna kasta vatten på bastuaggregatet. Alla har inte möjlighet att kasta vatten med en skopa, därför bör det finnas en knapp som automatiserar kastandet av vatten för att skapa ångor.

En nedsänkt ugn möjliggör en jämn spridning av värmen i bastun.

Bastukulturen är djupt rotad i den finländska kulturen och i tanken ska det vara en plats där man får komma som man är. Trots den här idylliska bilden av sammanhang vid bastur möter många personer svårigheter med att nyttja en bastu.

Många har tillgång till en bastu hemma men det är sällan som en sådan bastu är tillgänglighetsanpassad. Av den orsaken skulle en offentlig bastu i en simhall kunna vara en plats där alla är inkluderade och kan vara en del av den stora finländska kulturen.

Källor

Seurasauna rf och Femma Planning AB: femmaplanning.com/saavutettavampisauna

Miljöministeriet. Miljöministeriets förordning om byggnaders tillgänglighet, hämtad från <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2017/20170241>

Kontaktuppgifter

Alexandra Gamba, Projektledare "Ett Åland för alla".

Funktionsrätt Åland, Skarpansvägen 30.

alexandra.gamba@handicampen.ax eller via tel: +358 40 189 7453

Källor

Kilpelä Niina, 2019, Tillgängliga byggnader och deras omgivningar, miljöministeriet.

Invalidförbundet, 2019, Esteettömyyskartoitusopas

Ålands byggbestämmesamling, 2015:5, <https://www.regeringen.ax/infrastruktur-kommunikationer/bygga-bo/alands-byggbestammelsesamling>